

לפרשת נשא – תשע"ד

ברכת הכהנים - גלגל חוזר של הכרת הטוב

אבשלום מאירסדורף

בפרשה נקרא את ברכת הכהנים.
"וידבר ה' אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם: יברכך ה' וישמרך: יאר ה' פניו אליך ויחנך: ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום: ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:" (ו, כב-כז)
לא בכדי הכהנים הם אלו שמברכים את העם.

הרב ברוך גיגי ראש ישיבת הר עציון מסביר:
לכהנים יש תפקיד חינוכי בעם. "יורו נשפטיך ליעקב ותרתך לישראל."
גם קבלת הברכה יש בה מסר חינוכי. כדי להבין זאת נבדוק מהי ברכה?
ברכה - פירושה הורדת שפע אלוקי לעולם. התנאי לקבלת הברכה היא הכרת הטוב של המקבל וידיעה שמה שיש לו הכול מה'.
ממילא כאשר אדם מכיר בטוב מקבל ברכה. ועוד פעם מכיר בטוב שהקב"ה נתן לו וזכאי לקבל טוב ברכה. וחוזר חלילה.

המסר החינוכי שמעבירים הכהנים לעם בברכת כהנים מרוכב משלוש אמירות שונות:
"1. יברכך ה' וישמרך". בפשטות, מדובר בברכה גשמית – שפע של פרנסה, כלכלה, בריאות הגוף.
"2. יאר ה' פניו אליך ויחנך". הארת פנים – פירושה הארה רוחנית. "כי נר מצוה ותורה אור". גם חנינה מתפרשת בהקשר זה במשמעות רוחנית.
"3. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום". נשיאת פנים של הקב"ה - פירושה שלום. שלמות בכל העולמות.

ישנם אנשים שזכו לשלמות במישור מסוים – הגשמי, או הרוחני. אנשים השלמים בגופם ובמוחם, אך לא בנפשם; וכן להפך. הארת פנים ללא ברכה, או ברכה ללא הארת פנים. המצב ה"מושלם" הוא שלמות בשני המישורים. כמאמר חז"ל: "ויבא יעקב שלם – שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו". שלמות היא הרמוניה בעולמו של הקב"ה.
הכהנים חוזרים ומדגישים את מקור הברכות, את מקור השפע: יברכך – ה'! יאר – ה'! ישא – ה'! ובעקבות זאת – "ושמו את שמי". שמו של ה' יהיה שגור בפיהם של ישראל, ויבינו בני ישראל שכל טובה, ברכה, הארת פנים, חנינה, שלום – ממנו. מי שמכיר בטובתו של הקב"ה, ויודע שהוא מקור הטוב – יבורך. "ואני אברכם". הסגולה להשפעת הטוב היא הכרת הטוב. על ידי חינוך בני ישראל להכרת הטוב, הכהנים גורמים לכך שהקב"ה ימשיך ויברכם. ולכן לא בכדי נמצאת הברכה הזאת נמצאת לפני קורבנות הנשיאים.

מסביר ד"ר יהונתן גרוסמן. אם נקרא ציווי זה, כחלק מספור הקמת המשכן המקביל לזה שתואר בספרים הקודמים, תתורץ בעיה קשה העולה בקריאת פרשיית היום השמיני למילואים, בספר ויקרא: "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים. ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם, וירא כבוד ה' אל כל העם" (ויקרא ט', כב-כג).

בסמוך להקרבת קורבנות היום השמיני מופיע ברכת אהרן לישראל. מהי אותה ברכה? אם אמנם נקרא את הציווי בפרשתנו, כרקע לקורבנות הנשיאים, וכחלק מספור חנוכת המשכן,

הרי שהברכה מובנת מאליה. אהרן הצטווה (מפי משה) לברך את העם בברכת כהנים, וזוהי הברכה שבה הוא ברך את העם, כבר ביום השמיני למילואים. כך כותב רש"י במקום: "ויברכם - ברכת כהנים: יברכך, יאר, ישא" (פירושו לויקרא ט', כב).
אם כן יש בהחלט הכרת הטוב על הקמת המשכן והשכנת השכינה המתבטאת בהקרבת קורבנות הנשיאים וכן בברכה של אהרון. וממילא מובנת גם מקומה של ברכת הכהנים בפרשתנו בבחינת עם שמשכין את ה' בתוכו וזוכה לברכה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.